

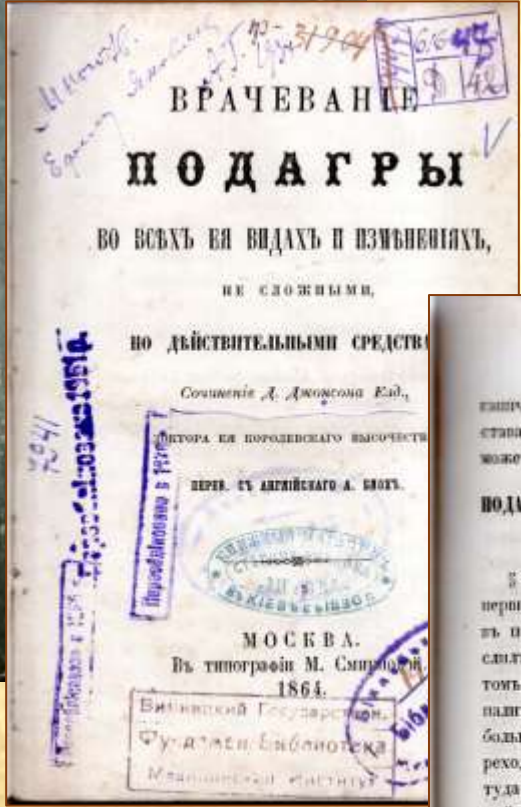

Щира розмова старих лікарів

Сектор рідкісних книг та рукописів поступово відкриває друковані скарби, знайомлячи Вас із справжніми книжковими пам'ятками. Вивчення старовинних книг, які є матеріальним символом духовної скарбниці людства, сприяє виявленню нашої колективної пам'яті. Нашим завданням є збереження та забезпечення доступу до видань, на сторінках яких розгортається бурхлива епоха розвитку медицини. Можливо в науковому-медичному сенсі їх зміст застарілий, та вони репрезентують досвід, різноманітність матеріалу, виразність описів, медичної термінології, сучасні, на той час, досягнення.

6144
9-42

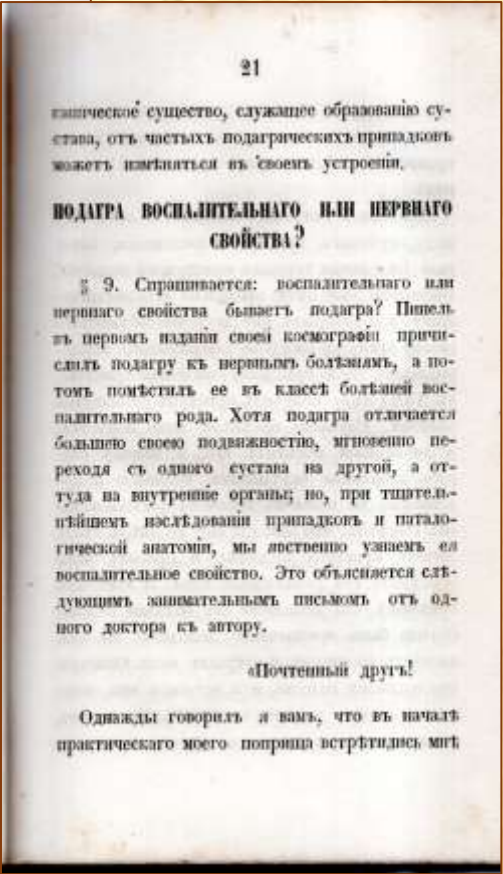
Сочиненіе Д. Джонсона Езд., лікаря Ея Королевскаго Высочества «Врачеваніе подагри...» з 1864 року знаходилося під пильною увагою терапевтів.

Книга має штамп «Книжный магазинъ Степана Иванова Лигова въ Кіевѣ съ 1830 г.», і дарчий напис «Многоуваж. Ефиму Яковлеву А. Г. 1937», які підтверджують її актуальність. Видання налічує 166 сторінок, 29 глав 1-го розділу, 23 глави – 2-го.

Текст завершується словом «Конецъ» – таке зустрічається в виданнях 2-ої половини 19 століття!

Чим цікаве видання?

- **стилем написання.** «По мѣрѣ образованности народовъ и возрастающей роскоши, между другими болѣзнями является подагра, какъ жестокая мстительница челоѵческому роду за пренебреженіе умѣренности, простирая мщенье свое на потомство даже в третьемъ и четвертомъ колѣнѣ... Подобно достоинствамъ, говоритъ Шекспиръ, иные получаютъ подагру, другіе рождаются съ нею».
- **назвами розділів?** «Главные виды внутренняго костолома», «Нервный или корчевый видъ скрытной подагры», «Прадьерова катаплазма» та ін.
- **є розділи складаються з одного речення.**
- **«занимательнымъ письмомъ отъ одного доктора...», яке надруковано повністю (с. 21).**
- **цікавими примітками (ст. 9, 45, 66, 80)**
- **представлено рецепти лікування настоянкою Мусграву, Гельдовим средством, хіною з опіумом, японською моксої, методами Сиденгама, Гюльберта, Галле.**

Власник книги залишив підкреслення: «Скорое излечение, доставляемое известными лекарствами, слывущими за особенныя, бываетъ такъ обманчиво, что рано или поздно, несчастный страдалецъ дѣлается жертвою шарлатанства и невѣжества».

Висновок автора:

Изъ всего вышесказаннаго слѣдуетъ, что въ предохранительномъ леченіи (cura prophylactica) должно соображаться съ причинами и видами (формою) подагры, съ возрастомъ, поломъ и темпераментомъ больнаго. Впрочемъ, лучшимъ, всеобщимъ правиломъ для подагрика можетъ служить достопримѣчательное изреченіе Мусгравы: natura paucis contenta est, et temperantia cum actione contra podagram Prophylaxis

Шпанські мушки, кантаріди, мають довгу історію, початок якої тягнеться з глибокої дописемної давнини. Наукова медицина позичила їх застосування з народної. Вперше шпанські мушки згадуються в Греції, потім вони зайняли міцне місце в терапевтичному арсеналі практичного лікаря.

В докторській дисертації «Фармакологія кантаридина» лікаря Є. Ляхніцького вміщено літературний огляд лікування кантарідами у Гіппократа, Нікандра з Колофону, Aretaeus з Каппадокії, норвежця О. Borrichius, німців Orfila, Schroff, Радецького, Ельяшева та інш.

Висновок доктора медицини: «...мы далеко не помѣстили здѣсь всѣхъ работъ о кантаридинѣ, изъ которыхъ большая часть впрочемъ имѣетъ чисто казуистическій характеръ, а потому не представляетъ особаго значенія въ фармакологическомъ отношеніи».

Дисертація 1884 р. видання, вільний, літературний стиль написання, історичний екскурс вживання мушок вражає:

- «В Греції (Саламинській монастирь) Mylabris употребляли какъ profilacticum противъ водобоязни.
- По Рёзеру – отъ укушенія бѣшенаго животнога.
- Тайное средство фамиліи фонъ Штангенъ изъ Вегница и фонъ Домнигъ изъ Эльгаута – крѣпко втирать въ облысѣвшыя мѣста.
- Английскіе доктора – лѣченіе суставнаго ревматизма спиртной настойкой шпанскіхъ мушек.
- Профессоръ J. Argangue (Барселона) думаетъ даже, что ему удалось найти столь же дѣйствительное, сколько и безвредное нарывное средство....».

Закінчується дисертація «Положеннями», останній пункт яких вказує: «Реформа въ системѣ пищеваго довольствія больныхъ въ лечебныхъ заведеніяхъ, - имѣющая цѣлю доставить по возможности больше разнообразія какъ въ выборѣ пищевыхъ веществъ, такъ и въ назначеніи самыхъ порцій, - является вопросомъ громадной важности, стоящимъ на очереди».

Дисертація М. А. Ісупова «О воспаленіи зрительнаго нерва (Neuritis Optica)» на основаніи литературныхъ данныхъ», 1899 р.

«Обширный отдѣлъ болѣзней глубокихъ частей глаза до 1851 г. (изобрѣтеніе офтальмоскопа) оставался совершенно неразработаннымъ. Мы поставили себѣ цѣлью представить обзор ученія о воспаленіи зрительнаго нерва съ обращеніемъ особеннаго вниманія на его этиологію, патогенезъ и классификацію разныхъ воспалительныхъ формъ, какъ наиболѣе запутанныя стороны этого вопроса».

4 розділи наукової роботи вміщують: анатомію, вчення про запалення нерву, номенклатуру процесу, симптоматологію та лікування.

Представлено огляд праць v. Grafe, Manz, Elschmig, Uhthoff, Samelsohn, Wilbrand, Leber, Wecker, Schmidt-Rimpler, Адамюкъ та ін.

Бібліографія вказує на опрацьовані статті, доповіді, виступи, дисертації. Є монографії і підручники. Декілька згаданих джерел є у фонді бібліотеки:

Практическая офтальмологія: руководство для врачей и студентовъ / сост. д-ръ мед. А. Ходинъ – С.-Петербургъ: Тип. Якова Третьякова, Разъѣзжая, № 54, 1879. – 869 с., ил. (книга з власницьким штампом вінницького лікаря «докторъ М. В. Оксенгорнь»).

Orrenheit Н. Руководство по нервнымъ болѣзнямъ для врачей и студентовъ. – Москва: Тип. М. Г. Волчанинова, Кудринская ул., д. Киреевой, 1896. - 832 с., ил.

Крюковъ А. А. Курсъ глазныхъ болѣзней – Москва: Изданіе А. А. Карцева, 1913. – 431 с., ил. (це 9-е вид., М. А. Исуповъ працював з 4-м).